

Ap 253-98 **ANDRES****«Skammelig opptreden»****Riksarkivet og krigsseilerne**

Av riksarkivar John Herstad

I lederen «Skammelig opptreden» i Aftenposten 18.3. var Riksarkivet utsatt for lite hyggelig oppmerksomhet. Lederen kom etter at avisen dagen før hadde et stort oppslag om at «Krigsseilerne må betale for å gi arkivene sine til Riksarkivet».

Riksarkivet har de siste to årene samarbeidet – og samarbeidet godt – med Krigsseiler-/Krigsinvalidforbundet. Målet med samarbeidet har vært å sikre arkivene til disse organisasjonene for fremtidig forskning og annen bruk. Vi har meget håndfaste bevis for at begge parter har vært, og fortsatt er, godt fornøyd med dette samarbeidet.

Arkivet etter Krigsseilerforbundet er allerede i Riksarkivet, ferdig ordnet og klart for å stilles til bruk for forskere og andre. Krigsinvalidforbundets arkiv regner vi med vil bli sikret på samme måte innen rimelig tid. Vi er altså midt i en prosess med sikte på å bevare disse arkivene. Det er en del av vår oppgave fordi vi betrakter disse arkivene som viktige i nasjonal sammenheng.

Men Riksarkivet kan vanligvis ikke stille arbeidskraft gratis til disposisjon for private organisasjoner eller personer som ønsker å få ordnet sine arkiver før vi mottar dem som gave. Vi skulle gjerne sett at dette var annerledes, men hverken de ressursmessige eller de politiske rammene vi arbeider innenfor, åpner for det. Arkivloven som Stortinget vedtok i 1992 (men som ennå ikke er trådt i kraft), forutsetter

frivillig samarbeid om private arkiver, og det er det Riksarkivet må basere seg på.

Første bud for Riksarkivet er gjennom et samarbeid å sikre de mest verdifulle privatarkivene betryggende oppbevaring hos oss. Dernest forsøker vi å gjøre arkivene tilgjengelig for bruk. Hva som skal stå øverst på bevaringslisten, og hva Riksarkivets ressurser skal brukes til, blir et faglig og fagpolitisk spørsmål som i siste instans avgjøres av Riksarkivaren innenfor de meget trange ressursrammer vi disponerer over. I løpet av 1996 har vi tatt imot 600 meter bevaringsverdige privatarkiver.

Riksarkivet har ikke innført noen betalingsordning for å ta imot private arkiver, og har derfor heller ikke krevet betaling for å ta imot arkivene fra Krigsseiler-/Krigsinvalidforbundet. Men alle parter er best tjent med at de arkivene som vi mottar, er så pass i orden at de raskt kan stilles til disposisjon for publikum. Det er dette ordningsarbeidet som koster. Vi bistår ofte private organisasjoner med å finne finansieringsmuligheter, slik at arkivene kan være tilgjengelig for forskerne og andre så snart som mulig etter at vi får arkivene i hus. Men vi setter *ikke* som en absolutt betingelse at bevaringsverdige private arkiver skal være ferdig ordnet og katalogisert. Det har vi heller ikke gjort når det gjelder arkivene etter de to organisasjonene.

I denne konkrete saken har vi utarbeidet kostnadsoverslag – som ble gjengitt i Aftenposten løsrrevet fra sin sammenheng. Vi har pekt på finansieringsmuligheter, og vi har anbefalt organisasjonene å henvende seg til bestemte statlige myndigheter – andre enn Kulturdepartementet – om økonomisk støtte. Vi er nå kjent med at de to organisasjonene ikke har fulgt våre råd, og de har heller ikke overfor oss gitt uttrykk for sine finansieringsproblemer.

Vi regner fremdeles med at vi i samarbeid med de to organisasjonene finner frem til konkrete løsninger. Vi hadde gjerne sett at Aftenposten hadde tatt spørsmålet opp også med Riksarkivet før saken kom på trykk. Men uansett arbeider vi videre for å finne tilfredsstillende løsninger i hvert enkelt tilfelle når private personer og organisasjoner vil sikre arkivene sine hos oss.